

Opdracht 'het onbekende bedrijf'

Idee opdracht

In Nederland zitten heel, heel veel soorten bedrijven. Een groot aantal bedrijven zijn voor de leerling bekend: de McDonalds, de Lidl, de Blokker, de H & M, de Shell. Ook zijn er tal van bedrijfjes die de leerling kent, omdat zij lokaal gevestigd zijn (zoals de bakkerij). Toch zijn er lokaal gezien tal van onbekende bedrijven die vaak ook nog iets 'onbekends' voortbrengen – en waarvan de kans toch ook aanwezig is dat de leerling er ooit komt te werken. Wat zijn dat voor een bedrijven? Hoe beschrijf je wat een 'onbekend' bedrijf doet – wat een bedrijf is?

Aan de hand van een onbekend bedrijf moet een leerling dit gaan uitzoeken.

Eerst gaat de leerling aan de hand van een tweetal bekende bedrijven in kaart brengen wat deze produceren en vervolgens moet de leerling (of een groepje leerlingen) bij een onbekend bedrijf op bezoek en zal hij ook die beschrijving moeten maken.

Het resultaat van deze beschrijving kan beoordeeld worden op 'zorgvuldigheid': in hoeverre lukt het de leerling om tot een beschrijvingskader te komen en in hoeverre kan de leerling dit dan zorgvuldig voor dit onbekende bedrijf uitwerken? Kortom: leert de leerling (de groep leerlingen) het bedrijf kennen? Verandert het bedrijf van een onbekende naar een bekende?

De leerling start met een tweetal concreet in de buurt aanwezige of via een website na te lezen, bekende bedrijven. Hierbij valt te denken aan een supermarkt en bijvoorbeeld een producent van fietsen. De leerling zal moeten denken hoe hij/ zij deze bedrijven beschrijft. Hierbij valt te denken aan:

- Aard van het product/ de dienst: in welke behoefte voorziet het bedrijf?
- Aard van het productieproces: hoe wordt het product/ de dienst gemaakt? Welke productiefactoren zijn daarbij nodig?
- Hoe is het bedrijf fysiek georganiseerd: heeft het een vestiging of is sprake van meerdere vestigingen? Hoe groot is dan een dergelijke vestiging? Werken de diverse werknemers op deze locatie of werken ze ook elders?
- Hoe is het bedrijf intern georganiseerd: hoeveel werknemers zijn er? Hoe werken deze mensen samen – heeft iedereen aparte taken?
- Wat is de rechtsvorm van het bedrijf?
- Wat is de ontstaansgeschiedenis van het bedrijf? Waarom heeft het zich hier gevestigd?
- Hoeveel produceert het bedrijf? En hoe registreert het bedrijf dit?

Al deze vragen liggen in het verlengde van de interviewvragen die de leerlingen straks aan iemand van het onbekende bedrijf moet stellen. De leerlingen moeten ook op zoek naar het onbekende bedrijf: dit kunnen het beste bedrijven op het lokale bedrijventerrein zijn. Het kan leuk zijn om de leerlingen hun verhaal met foto's te illustreren. Ook kan het aardig zijn om ook aan een werknemer te vragen 'hoe hij/ zij bij dit bedrijf terecht kwam?' En misschien ook het waarom...

Het kan goed zijn om een aantal beschrijvingen kort te laten presenteren en om aan de hand hiervan in te gaan op de economische structuur van Nederland/ de regio. Wat maken we nu hier? Waarom maken we dat hier? En misschien kan dan ook de vraag gesteld worden: zijn er nu ook bepaalde bedrijven hier niet? Wat voor bedrijven zijn dat dan? Waarom zitten die hier niet in de regio? Wat halen we blijkbaar hiernaartoe en wat brengen we hier weer vandaan? Ook kan dan besproken worden hoe je dit grafisch kan weergeven. Enerzijds kan

dit in een tabel worden weergegeven, anderzijds kunnen 'stroomdiagrammen' worden gebruikt en kan bijvoorbeeld met behulp van pijlen de in- en uitstroom worden gevisualiseerd. Hiermee worden ook de presentatievaardigheden van leerlingen verrijkt (zeker als dit ook daadwerkelijk moet worden toegepast in de 'slides' van een presentatie).

Opdracht 'de onbekende machine'

Idee opdracht

Van machines wordt beweerd dat zij arbeid vervangen. Maar is dat per definitie zo? Van landbouwmachines kan dat 'makkelijk' gezegd worden: de wijze waarop nu gehooit wordt, is veel minder arbeidsintensief dan honderd jaar geleden. Toch moet die machine ook geproduceerd en onderhouden worden. En voor de productie en het onderhoud zijn behalve mensen ook weer andere goederen en diensten nodig. Als je daarmee een machine gaat ontleden tot welke onderdelen en werkzaamheden nodig zijn om tot die machine te komen, dan kan er een lange lijst worden opgesteld. Er ontstaat door het apparaat ook nieuw werk, want zowel het bouwen als onderhouden van de machine is veel complexer dan dat er met een hooivork hooi op een houten kar werd geschept...

In deze opdracht moet de leerling van een 'onbekende' machine achterhalen wat er komt kijken om deze machine 'te laten werken'. Wat voor handelingen zitten er nu in een bepaalde machine? En welke arbeidshandeling is daarmee vervangen? Maar ook: welke arbeidshandelingen komen erbij in het kader van onderhoud e.d.

Een optie hierbij is om dit te doen aan de hand van een computerprogramma, zoals Excel. Hoe werden in het verleden de handelingen uitgevoerd die dit programma nu kan? Is een dergelijk programma nu af of zijn er verbeteringen mogelijk? Of als het om presentaties gaat: wat voordelen biedt PowerPoint in vergelijking tot presentatievormen uit het verleden? Het is goed om met leerlingen dergelijke gesprekken te voeren en hun aan het denken te zetten. Door modernisering van communicatiemiddelen verschuiven ook de eisen: kon een krat vroeger in zwartwit zijn foto's afdrukken, nu is dat *not-done*. Maar is het daarmee een kwalitatieve verbetering?

Opdracht 'het veranderende product'

Idee opdracht

Om leerlingen te leren kijken, kan een andere opdracht ook zijn: beschrijf van een tweetal producten (zoals bijvoorbeeld een trein en een televisietoestel) hoe deze producten zich de afgelopen vijftig jaar hebben ontwikkeld? Daarbij kan ook de vraag gesteld worden: zie jij nog mogelijkheden tot productverbetering? Welke zijn dat dan? Waardoor wordt volgens jou bepaald of deze verbeteringen ook daadwerkelijk gerealiseerd worden? Zie je bij deze beschrijving mogelijk ook een bepaalde 'breuk' (denk hierbij aan het televisietoestel dat nu door de digitalisering geïntegreerd wordt met de pc). Ook hierbij kunnen vragen worden gesteld als: 'hoe ontstaan deze behoeften?' en 'maken deze veranderingen mensen gelukkiger?' Het is ook een optie om deze veranderingen te illustreren aan de hand van producten uit de 'voedingsindustrie'. Denk hierbij aan verschillende soorten melk, maar ook aan producten van de Vegetarische Slager. Leerlingen kunnen ongetwijfeld ook de nodige voorbeelden aandragen, waarbij de vraag van wenselijkheid (maar ook noodzakelijkheid?) zich aandient.

Zoals eerder aangegeven: dit kan gebruikt worden als les-idee, maar ook als mogelijkheid om te toetsen. Kan een leerling komen tot onderbouwd oordeel over maatschappelijke ontwikkelingen? En kan hij/ zij dit ook goed op papier krijgen?

